

Klimatet brinner - vem släcker?

En studie om utbildningsval kopplat
till miljöfrågan

Hur blir teknik det naturliga valet för att skapa klimatnytta?

Miljö- och klimatfrågor har fått ett tydligt ökande intresse bland unga under de senaste 20 åren. Denna utveckling påbörjades alltså långt innan Greta Thunberg blev ett världskänt namn.

Något som däremot är oförändrat är att intresse generellt också är den viktigaste faktorn i ungas utbildnings- och arbetsgivarval. Inom vissa områden är denna koppling uppenbar: när intresset för att hjälpa andra ökar, så ökar till exempel intresset för att bli läkare. Så för en ungdomsgeneration som i alla fall till delar förkroppsligar både flygskam och klimatångest borde kanske fler också försöka skapa klimatnytta även genom att välja teknikutbildningar?

Ungefär den frågan ställde vi oss under hösten 2019. Ungdomsbarometern för att vi löpande följer ungas attityder till utbildning och Teknikföretagen för att våra medlemsföretag varje dag arbetar med att skapa klimatnytta genom innovationer och nya tekniska lösningar.

I den här rapporten presenterar vi några av de slutsatser vi kommit fram till genom att ställa både öppna och stängda frågor till över 2000 ungdomar i åldrarna 15-24 år. Genom ytterligare en mätning under våren 2020 ser vi att miljöintresset fortsätter att öka, samtidigt som ungas framtidsval framåt naturligtvis också kommer att påverkas av Coronapandemin.

För att lösa klimatutmaningen behöver vi agera på många plan. Vi behöver alla som individer fundera över hur vi äter, konsumerar och transporterar oss. Men vi tror också att alla har att vinna på att stärka kopplingen mellan miljö- och klimatfrågor och teknik. Där finns framtidens jobb med att utveckla mer hållbara lösningar och produkter.

Juni 2020

Ulrik Hoffman
VD, Ungdomsbarometern

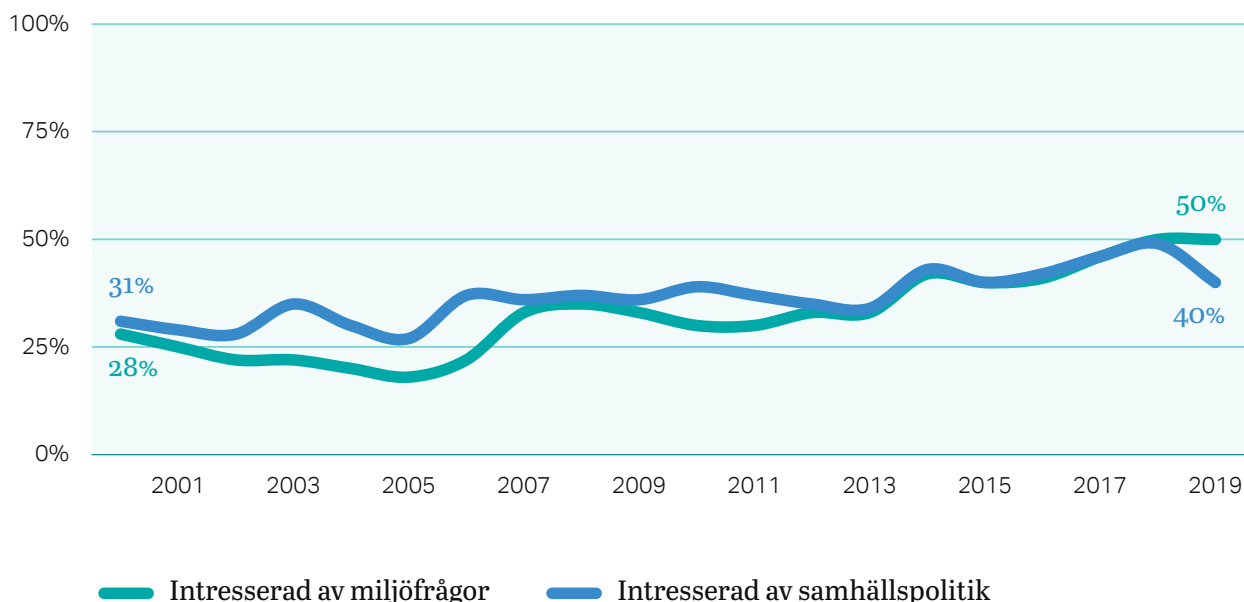
Li Ljungberg
Expert, kompetensförsörjning
Teknikföretagen

Victor Svedberg
Kommunikatör
Teknikföretagen

Generation Z i ett nötskal?

Intresset för miljö- och klimatfrågor ökar i Generation Z:

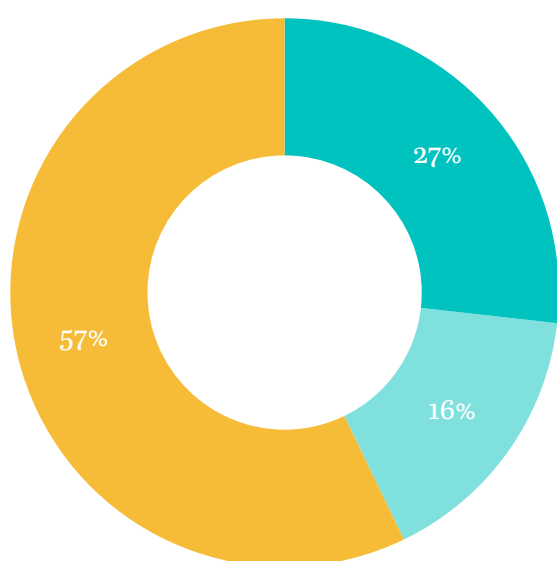
Kort om Generation Z:

Generation Z, det vill säga unga personer födda från sent 90-tal och framåt, särskiljer sig genom att vara mer trygghetssökande än generationen innan (som oftast kallas Millennials) och värderar familjen högre. De är mer oroliga inför framtiden och mer intresserade av klimat- och miljöfrågor, vilket gett upphov till både skolstrejk och ett ökat tryck i landets secondhand butiker. Därutöver är det en generation som påskyndat krogdöden då vi länge kunnat skåda en trend bland unga som spenderar mer tid hemma, och desto mindre tid på dansgolvet.

Festa är samtidigt något många unga säger att de kommer göra mer av efter Corona.

Det stora miljöintresset till trots är det bara en av fyra som säger att intresset för miljöfrågor påverkade det senaste utbildningsvalet...

■ Ja ■ Osäker/vet ej ■ Nej

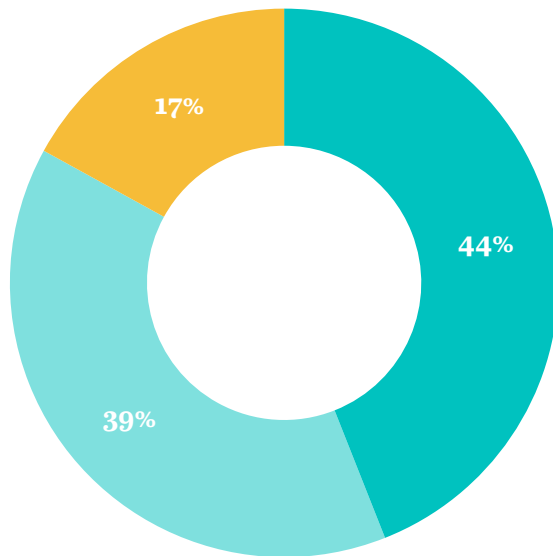

Drygt 6 av 10 unga anger att miljöintresset inte påverkat deras utbildningsval

Vilka är de miljöintresserade unga?

- Ungefär hälften av alla unga är intresserade av miljö- och klimatfrågor
- Fler tjejer än killar är intresserade av miljöfrågor
- Fler tjejer tror också att deras intresse har påverkat utbildningsvalen
- Elever på Naturvetenskaps-, Samhällsvetenskaps- och Teknikprogrammet säger i högre grad än elever på andra program att deras miljöintresse påverkat utbildningsvalen

...men fyra av tio tror att deras intresse kommer påverka utbildningsvalet framåt

■ Ja ■ Osäker/vet ej ■ Nej

Om vi ser till alla unga, och inte bara de miljöintresserade, är siffrorna dock lägre:

31%	40%	29%
Ja	Osäker/ vet ej	Nej

En av slutsatserna så här långt är att det även bland unga som har ett stort miljöintresse ändå är relativt få som säger att detta påverkat deras utbildningsval hittills. Att fler tror att det kommer att påverka framåt är dels en sannolik konsekvens av att miljöintresset ökar, men också att möjligheterna att välja utifrån intresset kanske är större när det kommer till senare val av högre utbildning och arbetsgivare?

De flesta som säger att miljöfrågor kommer påverka valen framåt, säger att det har betydelse i valet av arbetsgivare snarare än i valet av yrke

Nedan ser vi exempel på hur unga besvarar frågan "Hur eller på vilket sätt tror du att hänsyn till miljö- och klimatfrågor kommer att påverka ditt val av utbildning eller arbetsgivare?"

"Jag kommer att välja arbetsgivare beroende på vad företaget gör för klimatet. Jag vill alltså jobba på ett företag som är ansvarsfulla. Därför kommer det påverka mitt val i högsta grad"

– Kille, 23 år som studerar på högskola/universitet

"Jag vill med gott samvete kunna arbeta för min arbetsgivare, och eftersom klimatfrågan är viktig för mig vill jag att företaget jag arbetar för också värnar om en hållbar framtid."

– Tjej, 22 år som studerar på högskola/universitet

Få gör kopplingen till val av utbildning eller yrke

Det stora miljöintresset till trots är ett av de mest slående resultaten att så många unga inte kan svara på huruvida miljö- och klimatfrågor kommer att påverka deras framtida val.

I de öppna frågorna och genom samtal med unga framkommer att detta ofta beror på att miljöintresset för många tar sig andra uttryck. Man konsumerar annorlunda, förändrar sina res- och matvanor och försöker på olika sätt att dra sitt strå till stacken. Få gör kopplingen att deras eget val av utbildning och yrke - och i förläggningen vad de utträttar i arbetslivet, skulle kunna ha betydelse för klimatets utveckling.

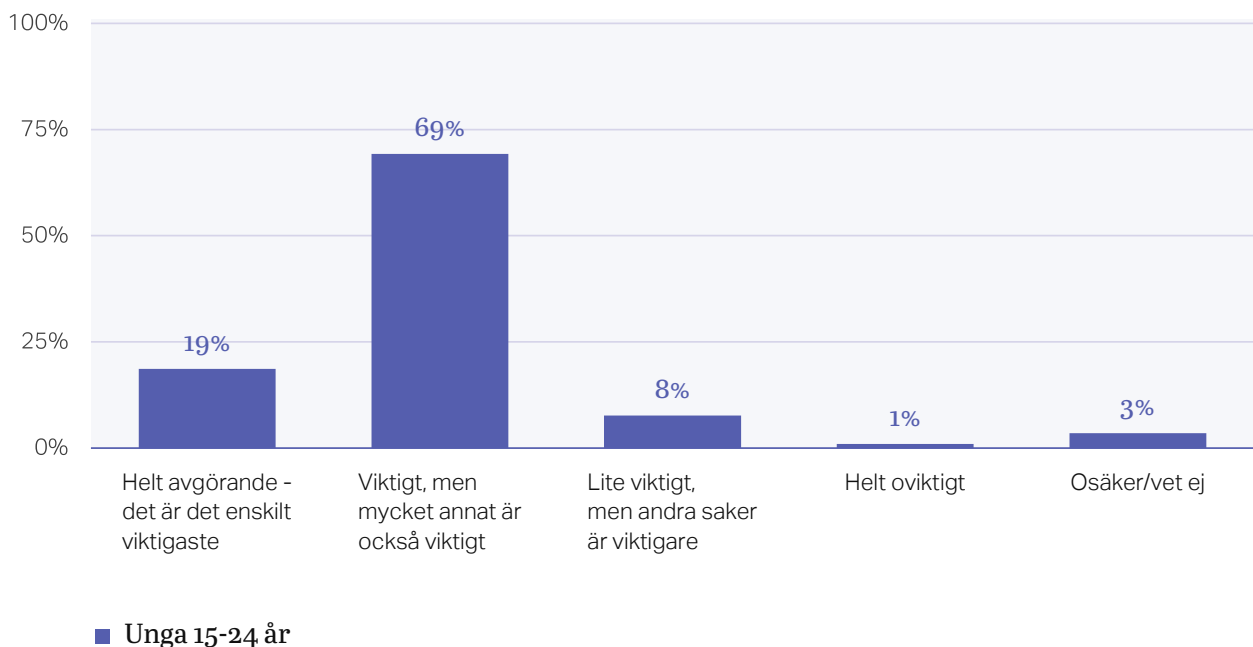
4 av 10 unga kan inte svara på om miljöfrågor kommer att påverka deras val

”Jag vill jobba med det jag tycker är roligast och det ska inte påverkas av hur hänsynen till miljö ser ut.”

– Kille, 22 år som studerar informations- och kommunikationsteknik på högskola/universitet

Många tror att teknik är viktigt för att lösa klimatutmaningen

Även om många av dagens unga är oroliga inför framtiden, inte minst mot bakgrund av klimatförändringarna, är de samtidigt också teknikoptimister. Således gör många kopplingen att nya tekniska innovationer kommer bidra till att lösa klimatutmaningen. Men är det de själva eller någon annan som ska ta fram innovationerna?

Kort om skillnader mellan olika grupper:

- Mer än dubbelt så många killar än tjejer svarar att teknik är helt avgörande
- Dubbelt så många på Natur- och Teknikprogrammet tror att teknik är helt avgörande jämfört med Samhällsprogrammet
- Högskolestuderande tror i högre utsträckning att teknik är avgörande

Oavgjort mellan samhällsvetenskap och teknik i vad som är bäst att läsa för att kunna göra skillnad i klimatfrågor

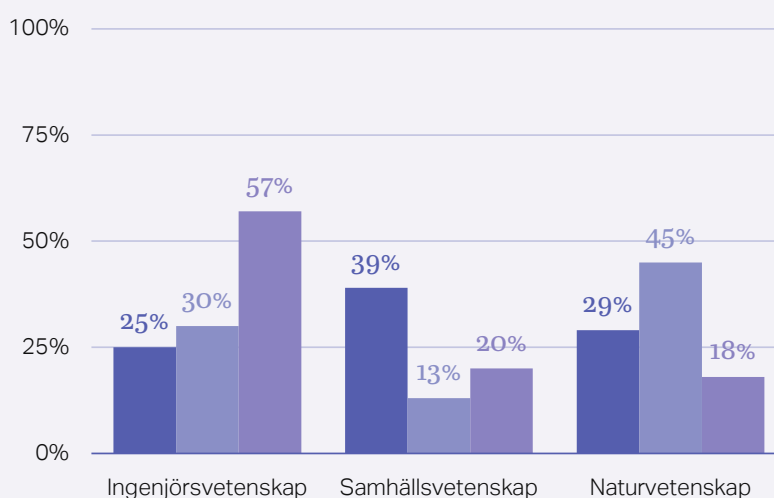
1.	Naturvetenskap; biolog, matematiker eller jägmästare	33%
2.	Samhällsvetenskap; juristutbildning, statsvetenskap, psykologi, personal & ekonomi	26%
3.	Ingenjörsvetenskap, teknik & data	25%
4.	Läroutbildning	4%
5.	Medicin och farmaci; läkare, apotekare & veterinär	1%
6.	Humaniora & teologi; historia, filosofi & språk	1%
7.	Vård, omsorg & hälsa; sjuksköterska, dietist & arbetsterapeut	1%
8.	Polis/officersutbildning	1%
9.	Konstnärligt område; scenkonst & musik	0%
10.	Vet ej / osäker	8%

Även om de flesta tror att teknik är viktigt, råder det alltså delade meningar om vilken typ av utbildning som generellt är bäst att läsa. Summerar vi teknik och naturvetenskap tror **ungefär 6 av 10** att det bäst, medan övriga tror något annat.

Stora skillnader mellan vad studenter på olika inriktningar inom högre utbildning svarar:

- Samhällsvetenskap
- Naturvetenskap
- Ingenjör, teknik & data

Avslutning:

- Miljöintresset växer bland unga och de flesta tror att teknik är avgörande eller mycket viktigt för att lösa klimatutmaningen.
- Vilken typ av utbildning som är bäst att läsa i detta syfte delar ungdomssverige i tre grupper: samhälle, teknik och natur. De egna valen spelar stor roll för hur man svarar.
- Trots det stora intresset för miljö bland unga, så är det endast cirka en fjärdedel av de intresserade som uppgivit att de tagit hänsyn till miljö- och klimatfrågor vid deras senaste val av utbildning.
- Benägenheten att ta hänsyn till miljöfrågor i kommande val är större, men en mycket stor andel är osäkra vilket indikerar att detta är ett ovanligt sätt att tänka kring utbildningsval.
- Denna bild bekräftas av öppna svar kring hur unga kommer att ta hänsyn till miljöfrågor i kommande val, där detta i typfallet handlar om enskilda arbetsgivares miljöarbete snarare än den typ av utbildning eller yrke man själv kommer välja.
- Unga som läser nv/te och sam, oavsett nivå, har i högre utsträckning anpassat sina val utifrån ett miljöperspektiv. Unga som läser nv/te är tror också i betydligt högre utsträckning att det är bäst att läsa just dessa ämnen för att kunna påverka miljön positivt.
- Det finns potential i att fortsatt koppla ihop miljö och teknikfrågan, inte minst bland tjejer, men fler behöver förstå att de kan påverka miljön också genom vilka utbildningsval de gör och inte bara genom sin konsumtion. Hur kan det bli lika naturligt att läsa teknik för den som vill skapa klimatnytta, som det är att bli läkare för den som vill hjälpa andra?

Vill du veta mer?

Ulrik Hoffman, 073 527 02 72
ulrik@ungdomsbarometern.se

Li Ljungberg, 08 782 08 51
li.ljungberg@teknikforetagen.se

Victor Svedberg, 08 782 08 64
victor.svedberg@teknikforetagen.se

Teknikföretagen

Teknik gör världen bättre.

Den svenska teknikindustrins företag står för de lösningar som tacklar vår tids stora utmaningar.

Det är hos Teknikföretagen som dessa företag är medlemmar.

Rapporten är gjord i samarbete med:

